

Алгоритм дій при виникненні надзвичайних ситуацій

Порядок дій керівників та працівників при виникненні надзвичайних ситуацій, які характерні для конкретного об'єкта освіти, а також при несприятливих побутових або нестандартних ситуаціях

Порядок дій персоналу навчального закладу щодо дії при пожежі

Кожний працівник закладу освіти при виявленні пожежі або ознак горіння (задимлення, запах гару, підвищення температури і т.п.) повинен:

— негайно повідомити про це за телефоном 101, 102 в пожежнорятувальну службу (при цьому необхідно назвати адресу об'єкту, місце виникнення пожежі, а також повідомити своє прізвище);

вжити по можливості заходів по евакуації людей, гасінню пожежі і збереженню матеріальних цінностей.

Особи, які в установленому порядку призначені відповідальними за забезпечення пожежної безпеки, після прибуття до місця пожежі повинні:

Повідомити про виникнення пожежі за телефоном 101,102 в пожежно-рятувальну службу.

Здійснити оповіщення людей про пожежу.

Поставити до відома керівництво і чергові служби об'єкту, ланку пожежогасіння, добровільну пожежну дружину.

У разі загрози життя людей негайно організувати їх рятування, використовуючи для цього наявні сили і засоби.

Видалити за межі небезпечної зони всіх учасників навчально-виховного процесу, що не беруть участь в гасінні пожежі.

Забезпечити дотримання вимог безпеки працівниками, що беруть участь в гасінні пожежі.

Одночасно з гасінням пожежі організувати евакуацію і захист матеріальних цінностей.

Організувати зустріч підрозділів пожежно-рятувальної служби надати допомогу у виборі найкоротшого шляху для під'їзду до осередку пожежі і увійти в склад штабу пожежогасіння.

Насамперед установіть контакт із невідомою особою, яка повідомила телефоном про замінування. При цьому:

- встановіть її мотив;
- усвідомте, які вимоги вона висуває;
- відмовте її виконувати свій задум;

- вмовте невідому особу перетелефонувати, посилаючись на поганий зв'язок.

Під час телефонної розмови спробуйте визначити, звідки телефонує невідома особа. За наявності на телефонному апараті автоматичного визначника номера — запишіть номер телефону, з якого вона телефонує. Якщо такого визначника номеру немає, після закінчення розмови з невідомою особою не кладіть слухавку на телефонний апарат, щоб на автоматичній телефонній станції не втрачався напрямок з'єднання. З іншого телефонного апарата негайно зателефонуйте оператору зв'язку, що обслуговує задіяну телефону лінію, поясніть ситуацію, яка склалася, і запропонуйте йому встановити номер телефону та адресу, з якої телефонувала невідома особа.

Після закінчення розмови з невідомою особою запишіть:

- точний час телефонного дзвінка;
- отриману від неї інформацію;
- ймовірну стать, вік невідомої особи;
- інтонацію та тембр голосу;
- наявність дефектів мови;
- наявність звукового (шумового) тла супроводу телефонної розмови.

Якщо отримали анонімне повідомлення на електронну пошту про замінування, необхідно діяти за певними правилами

Існує певний алгоритм дій для керівника та працівників об'єкта, якщо є загроза його мінування.

Керівник зобов'язаний:

- повідомити територіальним підрозділам СБУ, ГУНП, ДСНС найменування об'єкта, його адресу, від кого надійшла інформація, інші деталі; поінформувати про загрозу мінування;
- розпорядитися посилити охорону об'єкта;
- організувати евакуацію відвідувачів і працівників з усього об'єкта;
- доки не прибуде оперативна група правоохоронних органів, перебувати на безпечній відстані від об'єкта, захистити та перекрити доступ до нього людей;
- розпорядитися заборонити користуватися радіо та мобільним зв'язком;

- розпорядитися підготувати приміщення для роботи оперативного штабу з проведення антитерористичної операції, оповістити та зібрати фахівців, здатних бути консультантами для сил правоохоронних органів;
- з прибуттям оперативної групи правоохоронних органів доповісти обстановку, передати управління її керівнику та далі діяти за його вказівками;
- організувати зустріч спецпідрозділів СБУ, ГУНП, ДСНС та забезпечити їм умови для проведення заходів, щоб запобігти, локалізувати або ліквідувати наслідки терористичного акту.

Працівники зобов'язані:

- повідомити керівнику об'єкта або особі, яка його заміщає, про загрозу мінування; за їх вказівкою або самостійно повідомити СБУ, ГУНП, ДСНС із зазначенням найменування об'єкта та його адреси;
- надалі діяти за розпорядженнями керівника.

Як діяти, якщо виявили підозрілий предмет

Для маскування вибухових пристроїв використовують звичайні побутові предмети: портфелі, валізи, сумки, пакунки, пакети, згортки, мішки, ящики, коробки, іграшки тощо.

Ознаки підозрілого предмета

Основні ознаки підозрілих предметів, які можуть виявитися вибуховими пристроями:

- наявність дротів, малої антени, скотчу, підозрілих звуків — цокотіння годинника, клацання;
- наявність батарейок, акумуляторів або розтяжки з дроту, шпагату, мотузки;
- незвичне розміщення предмета;
- специфічний запах.

Як діяти, якщо виявили підозрілий предмет

Якщо виявили підозрілий предмет, дотримуйтеся таких рекомендацій:

- не залишайте без уваги річ, яка не має перебувати у місці, де її виявили, забуту або бездоглядну річ;
- зверніть увагу довколишніх на річ та опитайте їх, щоб установити власника або особу, яка могла цю річ залишити;
- якщо власника не виявили, негайно повідомте про знахідку черговим службам МВС, СБУ, ДСНС та місцевому підрозділу з питань цивільного захисту;
- не вчиняйте жодних дій: не чіпайте, не відкривайте та не переміщуйте підозрілий предмет;
- зафіксуйте час, коли його виявили;
- не використовуйте мобільні телефони та засоби радіозв'язку;
- обов'язково дочекайтеся оперативно-слідчу групу, фахівців МВС і ДСНС та вкажіть місце розташування підозрілого предмета;
- вживте заходів, щоб люди відійшли на безпечну відстань від знахідки;
- до прибуття оперативно-слідчої групи перебувайте на безпечній відстані від підозрілого предмета.

Безпечні відстані від підозрілих предметів

Вибухівка або підозрілі предмети	Відстань, м
Граната РГД-5	не менше ніж 50
Граната Ф-1	не менше ніж 200
Тротилова шашка масою 200 г	45
Тротилова шашка масою 400 г	55
Пивна банка 0,33 л	60
Валіза (кейс)	230

Дорожня валіза	350
Легкове авто	460–580
Мікроавтобус	920
Вантажний автомобіль (фургон)	1240

Як діяти в разі вибуху

Якщо вибух все ж таки стався, дотримуйтеся таких рекомендацій:

- якщо є трохи часу, швидко залиште небезпечну зону, сховайтеся в укритті, прийміть безпечну позу — ляжте на підлогу/землю, захистіть обличчя і голову руками;
- почувши вибух, впадіть на підлогу/землю або сховайтеся за якоюсь перешкодою, щоб запобігти ураженню осколками й уламками;
- отямившись після вибуху, озирніться навколо, швидко оцініть своє місце перебування, стан здоров'я, масштаби уражень, розміри руйнувань і ризик обвалення найближчих будівельних конструкцій;
- за відсутності травм і наявності можливостей надайте допомогу іншим;
- евакуюйтеся самостійно та допоможіть евакуюватися працівникам з осередку вибуху, зруйнованих або пошкоджених вибухом споруд, приміщень до безпечного місця;
- за неможливості залишити приміщення зміцніть будівлю підручними засобами, щоб запобігти обвалюванню конструкцій;
- у жодному разі не користуйтеся ліфтом, пересувайтеся у зоні вибуху вкрай обережно;
- захистіть органи дихання від пилу, диму собі та потерпілим за допомогою засобів індивідуального захисту або підручних засобів — хустинки, шарфу, марлі тощо;
- викличте на об'єкт пожежно-рятувальні підрозділи, швидку допомогу, правоохоронні органи, аварійні та комунальні служби; повідомте про подію керівництву підприємства;
- до прибуття швидкої допомоги надайте потерпілим домедичну допомогу;

- відключіть подачу електроенергії, газу, води, тепла до пошкоджених вибухом приміщень, вимкніть виробниче обладнання, перекрийте пошкоджені водо-, газо- та продуктопроводи;
- забезпечте оточення місця вибуху і його ізоляцію до прибуття компетентних органів силами інших працівників охорони або працівників об'єкта;
- у разі пожежі вживайте заходів для її гасіння власними силами та наявними протипожежними засобами до прибуття пожежно-рятувальних підрозділів.

Як діяти під час руйнування будівель внаслідок вибуху

Якщо внаслідок вибуху сталося раптове руйнування будівель і споруд, дотримуйтеся таких рекомендацій:

- визначте вільне місце, до якого можна переміститися;
- зміцніть стелю уламками меблів, конструкцій будинку, які є поряд;
- відсуньте від себе гострі предмети та не намагайтеся самотійно вибратися з-під завалу;
- закрийте органи дихання зволоженою тканиною, через яку можна дихати;
- за наявності мобільного телефона негайно зателефонуйте до компетентних органів та вкажіть адресу (район, місце), де виникла надзвичайна ситуація або подія;
- по змозі визначте своє місце перебування якимось сигналом (звуком);
- у жодному разі не запалюйте вогонь (запальничку, сірники) — це може призвести до вибуху;
- намагайтеся перебувати якнайдовше у свідомості: читайте вірші, співайте пісні тощо;
- якщо ділянки тіла затиснули уламки будівельних конструкцій, масажуйте їх, щоб підтримати циркуляцію крові.

Пам'ятайте, одразу після повідомлення про надзвичайну ситуацію або подію аварійно-рятувальні підрозділи розпочинають визволяти потерпілих із-під завалів. Під час аварійно-рятувальних робіт передбачені періодичні «хвилини тиші», коли зупиняють роботу спеціального обладнання, щоб почути сигнали про допомогу. Саме в ці хвилини необхідно найголосніше подавати сигнали про своє місце перебування.

Пам'ятка щодо першочергових дій у разі виявлення вибухових пристроїв

Для керівництва

Керівнику об'єкта при одержанні інформації про виявлення підозрілого предмета на території об'єкта необхідно негайно повідомити про це чергові частини правоохоронних органів за телефонами:

- чергового УСБУ в Львівській області – 112;
- чергового ГУМВСУ за телефоном 102.

Шляхом опитування заявника та очевидців з'ясувати:

- час виявлення підозрілого предмета;
- точне визначення його місце перебування;
- відомості про особу, яка залишила підозрілий предмет (чоловік, жінка, вік, прикмети, одяг, хода тощо).

Зафіксувати установчі дані осіб, які виявили підозрілу знахідку та забезпечити їхню присутність на момент прибуття оперативно-слідчої групи правоохоронних органів.

Дати вказівку (й обов'язково проконтролювати її виконання) не наближатися, не торкатися, не розкривати, не перевертати підозрілу знахідку, не заливати її рідиною, не засипати піском, не користуватися радіо та електроапаратурою, переговорними пристроями поблизу підозрілої знахідки.

Дати вказівку на тимчасову зупинку роботи об'єкта або його окремих структурних підрозділів. Організувати евакуацію персоналу об'єкта, використовуючи маршрути, віддалені від місця перебування підозрілого предмета.

Дати вказівку співробітникам охорони, служби безпеки – по можливості зробити фото підозрілої знахідки — оточити місце розташування підозрілого предмета і відійти на безпечну відстань від нього.

При необхідності організувати відключення побутових і виробничих комунікацій – газу, води й електрики.

Якщо з виявленим предметом з ознаками вибухового пристрою відбувалися будь-які дії до прибуття представників правоохоронних органів, необхідно дочекатися появи фахівців – вибухотехніків і обов'язково повідомити їх про здійснення маніпуляцій з підозрілою знахідкою.

Не знижуючи охорони об'єкта, забезпечити можливість безперешкодного проходу або проїзду до підозрілого предмета співробітників і транспорту оперативно-слідчої групи.

Надати можливість і умови співробітникам оперативно-слідчої групи поспілкуватися з заявником та очевидцями, які підходили до підозрілого предмета.

Оперативно й точно виконувати всі вказівки та рекомендації фахівця-вибухотехніка і старшого представника від правоохоронних органів. Підсилити контроль за роботою особового складу охорони по всьому об'єкту, бо можливі терористичні прояви або аналогічного, або іншого роду в будь-яких місцях на території об'єкта.

Дії у разі терористичного акту

Основні заходи щодо запобігання можливого терористичного акту:

не торкайте у вагоні поїзда, під'їзді або на вулиці нічийні пакети (сумки), не підпускайте до них інших. Повідомите про знахідку співробітника поліції; у присутності терористів не виказуйте своє невдоволення, утримаетесь від різких рухів, лементу й стогонів; при погрозі застосування терористами зброї лягайте на живіт, захищаючи голову руками, подалі від вікон, зашкленених дверей, проходів, сходів; використайте будь-яку можливість для порятунку; якщо відбувся вибух – вживайте заходів щодо недопущення пожежі та паніки, надайте домедичну допомогу постраждалим; намагайтеся запам'ятати прикмети підозрілих людей і повідомте їх прибулим співробітникам спецслужб.

Дії під час перестрілки:

якщо стрілянина застала вас на вулиці, відразу ж лягте й озирніться, виберіть найближче укриття й проберіться до нього, не піднімаючись у повний зріст. Укриттям можуть служити виступи будинків, пам'ятники, бетонні стовпи або бордюри, канави. Пам'ятайте, що автомобіль – не найкращий захист, тому що його метал тонкий, а пальне – вибухонебезпечне. За першої нагоди сховайтесь у під'їзді будинку, підземному переході, дочекайтесь закінчення перестрілки; проводьте заходи для порятунку дітей, за необхідності прикрийте їх своїм тілом. За можливості повідомте про інцидент співробітників поліції; якщо в ході перестрілки ви перебуваєте у будинку – укрийтеся у ванній кімнаті й лягте на підлогу, тому що перебувати у кімнаті небезпечно через можливість рикошету. Перебуваючи в укритті, стежте за можливим початком пожежі. Якщо пожежа почалася, а стрілянина не припинилася, залиште квартиру й сховайтесь в під'їзді, далі від вікон.

Дії у випадку захоплення літака (автобуса):

якщо Ви виявилися в захопленому літаку (автобусі), не привертайте до себе уваги терористів. Огляньте салон, визначте місця можливого укриття на випадок стрілянини;

заспокойтеся, спробуйте відволіктися від того, що відбувається, читайте, розгадуйте кросворди;
зніміть ювелірні прикраси;
не дивіться в очі терористам, не пересувайтеся по салону та не відкривайте сумки без їхнього дозволу;
не реагуйте на провокаційну або зухвалу поведінку;
жінкам у міні-спідницях бажано прикрити ноги;
якщо представники влади почнуть спробу штурму – лягайте на підлогу між кріслами й залишайтеся там до закінчення штурму;
після звільнення – негайно залиште літак (автобус), тому що не виключена можливість його замінування терористами й вибуху парів бензину.
Якщо ви стали жертвою телефонного терориста:

подзвоніть з іншого телефону (мобільного, від сусідів) на вузол зв'язку і скажіть причину дзвінка, своє прізвище, адресу та номер свого телефону;
намагайтесь затягнути розмову та записати її на диктофон чи дайте послухати свідкам (сусідам);
одночасно, з розмовою і записом на диктофон, друга людина дзвонить з іншого телефону на вузол зв'язку, а потім в поліцію за телефоном 102 для термінового затримання того, хто телефонував;
напишіть заяву керівнику відділення поліції, на території якого ви проживаєте, для прийняття необхідних заходів;
поліція, за запитом на вузол зв'язку, отримає номер телефону, адресу, прізвище того, хто дзвонив і прийме необхідні міри.

Правила поведінки в умовах надзвичайних ситуації воєнного характеру

Необхідно:

зберігати особистий спокій, не реагувати на провокації;
не сповіщати про свої майбутні дії (плани) малознайомих людей, а також знайомих з ненадійною репутацією;
завжди мати при собі документ (паспорт) що засвідчує особу, відомості про групу крові своєї та близьких родичів, можливі проблеми зі здоров'ям (алергію на медичні препарати тощо);
знати місце розташування захисних споруд цивільного захисту поблизу місця проживання, роботи, місцях частого відвідування (магазини, базар, дорога до роботи, медичні заклади тощо). Без необхідності старатися як найменше знаходитись поза місцем проживання, роботи та малознайомих місцях;
при виході із приміщень, пересуванні сходами багатоповерхівок або до споруди цивільного захисту (сховища) дотримуватись правила правої руки (як при русі автомобільного транспорту) з метою уникнення тисняви. Пропускати вперед та надавати допомогу жінкам, дітям, перестарілим людям та інвалідам, що значно скоротить терміни зайняття укриття;
уникати місць скупчення людей;

не вступати у суперечки з незнайомими людьми, уникати можливих провокацій; у разі отримання будь-якої інформації від органів державної влади про можливу небезпеку або заходи щодо підвищення безпеки передати її іншим людям (за місцем проживання, роботи тощо);

при появі озброєних людей, військової техніки, заворушень негайно покидати цей район;

посилювати увагу і за можливості, також залишити цей район, у разі появи засобів масової інформації сторони-агресора;

орієнтуються на місцевості, розмовляють з акцентом, не характерна зовнішність, протиправні і провокативні дії, проведення незрозумілих робіт тощо) негайно інформувати органи правопорядку, місцевої влади, військових;

у разі потрапляння у район обстрілу сховатись у найближчу захисну споруду цивільного захисту, сховище (укриття). У разі відсутності пристосованих сховищ, для укриття використовувати нерівності рельєфу, (канави, окопи, заглиблення від вибухів тощо). У разі раптового обстрілу та відсутності поблизу споруд цивільного захисту, сховища і укриття – лягти на землю головою в сторону, протилежну вибухам. Голову прикрити руками (за наявності, для прикриття голови використовувати валізу або інші речі). Не виходьте з укриття до кінця обстрілу;

надавати першу допомогу іншим людям у разі їх поранення. Викликати швидку допомогу, представників ДСНС України, органів правопорядку за необхідності військових;

у разі, якщо ви стали свідком поранення або смерті людей, протиправних до них дій (арешт, викрадення, побиття тощо) постаратися з'ясувати та зберегти як найбільше інформації про них та обставини події для надання допомоги, пошуку, встановлення особи тощо. Необхідно пам'ятати, що Ви самі або близькі Вам люди, також можуть опинитись у скрутному становищі і будуть потребувати допомоги.

Не рекомендується:

підходити до вікон, якщо почуєте постріли;

спостерігати за ходом бойових дій;

стояти чи перебігати під обстрілом;

конфліктувати з озброєними людьми;

носити армійську форму або камуфльований одяг;

демонструвати зброю або предмети, схожі на неї;

підбирати покинуті зброю та боєприпаси.

При виявленні вибухонебезпечних предметів забороняється:

перекладати, перекочувати з одного місця на інше;

збирати і зберігати, нагрівати і ударяти;

намагатися розряджати і розбирати;

виготовляти різні предмети;

використовувати заряди для розведення вогню і освітлення;
приносити в приміщення, закопувати в землю, кидати в колодязь чи річку.

Виявивши вибухонебезпечні предмети, вживайте заходів з означення, огороження і охорони їх на місці виявлення. Негайно повідомте про це територіальні органи ДСНС та МВС за телефоном «101» та «102».